

ORSZÁGOS TÖRTÉNELEM TANTÁRGYI VERSENY

2022/2023 – ORSZÁGOS DÖNTŐ

JAVÍTÁSI ÚTMUTATÓ ÉS JAVÍTÓKULCS

A feladatok legkisebb, önállóan értékelhető elemeit, azaz az itemeket a magyar ABC kisbetűivel jelöltük. Az itemek már nem bonthatók fel további részteljesítményekre, ezért azok csak kétféleképpen értékelhetők, minősíthetők:

- a versenyző helyesen oldotta meg a feladatelemet, vagyis az item megoldott, vagy
- a versenyző hibásan vagy nem oldotta meg a feladatelemet, vagyis az item nem megoldott.

Az első esetben az item betűjelét karikázza be, második esetben húzza át!

1. Válaszolj a kérdésekre! (A) Hogy hívták Rákóczi Ferenc édesanyját? <i>Sarolt Amália</i> (B) Mikor volt a szatmári békekötés? <i>1711-ben.</i>	~~a1~~	Nem megoldott feladatelem.
	b1	Megoldott feladatelem.
	1/2	Egy pont a kettőből.

1. Válaszolj a kérdésekre! (A) Hogy hívták Rákóczi Ferenc édesanyját? <i>Sarolt</i> (B) Mikor volt a szatmári békekötés? <i>1711-ben.</i>	~~a2~~	Nem megoldott feladatelem.
	b1	Megoldott feladatelem.
	1/3	Egy pont a háromból.

Egy-egy item akkor és csakis akkor tekinthető jól megoldottnak, ha a versenyző válasza, megoldása megegyezik vagy ekvivalens a javítási útmutatóban a feladatelemnél megadott megoldással.

1. feladat

- a) **C, G** 1 pont
- b) **D, E** 1 pont
- c) **B, F** 1 pont
- d) **D, E** 1 pont
- e) **A, F** 1 pont
- f) **C, H** 1 pont

Az itmek akkor megoldottak, ha mind a két betűjel helyesen szerepel soronként. A betűk sorrendje irreleváns. Ha a tanuló kisbetűt használt, a megoldást el kell fogadni.

összesen: 6 pont

2. feladat

	a két fogalom betűjele	
politikával kapcsolatos fogalom	a, b) E 1 pont	J 1 pont
gazdasággal kapcsolatos fogalom	c, d) B 1 pont	C 1 pont
társadalommal kapcsolatos fogalom	e, f) J 1 pont	B 1 pont elfogadható az E-J és az E-B kombináció is
hadászattal kapcsolatos fogalom	g, h) G 1 pont	I 1 pont
művészettel kapcsolatos fogalom	i, j) D 1 pont	H 1 pont elfogadható az A-H , A-D kombináció is
iszlám vallással kapcsolatos fogalom	k, l) F 1 pont	D 1 pont elfogadható az F-B és a B-D kombináció is

A betűk sorrendje soronként irreleváns. Ha a tanuló kisbetűt használt, a megoldást el kell fogadni.

összesen: 12 pont

3. feladat

Hazánk elvesztette a küzdelmet a törökkel szemben a 16. században.

Lehetséges válaszok

- a) **katonai-** **A török hadsereg az akkori világ legfejlettebb hadserege volt a 16. században, így felülmúlta hazánk haderejét.** - 1 pont
- b) **gazdasági-** **A Török Birodalom bevételei 2x, 3x nagyobbak voltak, mint hazánké, így hadseregre is több pénzt tudott fordítani.** - 1 pont
- c) **politikai-** **Hazánk nemessége kettészakadt a 16. századra, így a széthúzás a török hódítást segítette.** - 1 pont

Nyugat-Európa óceánparti országai új tengeri utak felkutatásába kezdenek a 15-16. század fordulóján.

- d) **gazdasági-** **A drága keleti termékek arra ösztönözték Nyugat-Európa óceánparti országait, hogy új utakat keressenek a Távols-Kelet felé.** - 1 pont
- e) **földrajzi-** **Az óceánparti országok könnyebben tudtak új utakat keresni kelet felé Afrika megkerülésével vagy nyugati irányba.** - 1 pont

Polgárosuló életmód elterjedése jellemző Nyugat-Európában a 17. században.

- f) **gazdasági-** **A világkereskedelem fellendülése miatt egyre többen gazdagodtak meg Nyugat-Európában, így a polgári életmód gyorsan terjedt.** - 1 pont
- g) **társadalmi-** **Nyugat-Európában a 17. századra megszűnt a feudális függés, a városokba költözve lehetőség nyílt a polgári életmódra.** - 1 pont

A fenti tényezők választásán kívül a tanuló más tényezőt is választhat, ha azt relevánsan tudja indokolni.

A fenti válaszok minták, minden más szakmailag helyes indoklás elfogadható. A választott tényezők sorrendje irreleváns. A helyes szakmai indoklás is csak akkor fogadható el, ha max. 2 mondatban, a rendelkezésre álló helyen tette azt meg a diák. A vonalakon „túlírt” szöveget a javítás során figyelmen kívül kell hagyni! Helyesírási hiba nem ront a megoldáson addig, míg általa a mondat értelme megmarad. Ellenkező esetekben az indoklás nem fogadható el!

összesen: 7 pont

4. feladat

- a) veszfáliai béke első magyar katolikus bibliafordítás 1 pont
- b) kenyérmezei csata várnai csata 1 pont
- c) vasvári béke kahlenbergi csata 1 pont
- d) óbudai egyetem alapítása pozsonyi egyetem alapítása 1 pont

összesen: 4 pont

5. feladat!

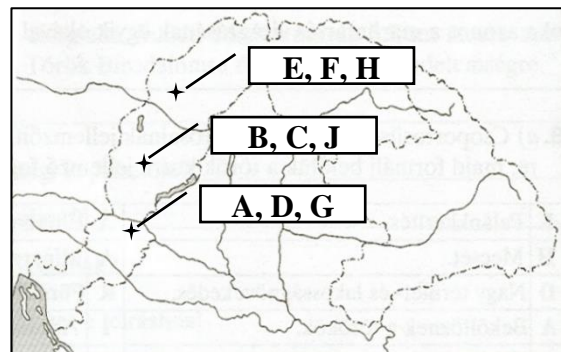
- a) Ha a **Habsburgok Vasváron (1664-ben) nem kötnek a töröknek kedvező békét**, akkor nem indult volna el a Wesselényi-féle rendi szervezkedés. -2 pont
- b) Ha a gyalui egyezményben Fráter György nem ajánlja fel, hogy a Habsburgok egyesítsék a két országrészt, akkor a **török 1543-ban nem indít büntetőhadjáratot, melyben kiszélesíti a hódoltságot**. -2 pont
- c) Ha az **1505-ös rákosi országgyűlésen nem döntenek arról, hogy a jövőben magyar származású királyt választanak, akkor Szapolyai nem tudott volna jogilag mire hivatkozni királlyá választása idején**. -2 pont
- d) Ha a **Habsburgok nem szabadították volna fel 1686-ban Budát a török alól**, akkor az országgyűlésen nem fogadták volna el sem az Aranybulla ellenállási záradékáról, sem a szabad királyválasztásról való lemondást. -2 pont

A megoldásnak nem feltétele, hogy a diák történelmi adatokkal egészítse ki a választát: vagyis nem szükségesek pl. évszámok, ha nélkülük is egyértelmű a logikai kapcsolat. Ez esetben az item két pontot ér! Részpont adható, ha nem teljes az indoklás: pl. Ha nem szabadítják fel Budát kifejezés nem teljes, hiszen a királyválasztásról való lemondás a Habsburgoknak előnyös, így a nevüknek szerepelniük kell a mondatban. Ez esetben az item 1 pontot ér. De nem feltétlenül kell szerepleni az 1686-os dátumnak. Ellenben, ha a tanuló nem írta a rákosi országgyűlés elnevezést, szerepelnie kell az 1505-ös évszámnak! A helyes szakmai indoklás is csak akkor fogadható el, ha a rendelkezésre álló helyen tette meg a diák. A vonalakon „túlírt” szöveget a javítás során figyelmen kívül kell hagyni! Helyesírási hiba nem ront a megoldáson addig, míg általa a mondat értelme megmarad. Ellenkező esetekben az indoklás nem fogadható el!

összesen: 8 pont

6. feladat

*Minden a helyes téglalapba beírt betűjel 1 pont.
Téglalaponként a beírt betűjelek sorrendje irreleváns.
Ha a tanuló kisbetűket használt, a megoldást el kell fogadni!*

összesen: 9 pont

7. feladat

- a, b) **I. (Nagy) Lajos, Báthory István** 1-1 pont
- c, d) **Richelieu, Mazarin** 1-1 pont
- e, f) **Hess András, Heltai Gáspár** 1-1 pont

A helyesírás nem ront a megoldáson, ha a név felismerhető! A nevek beírásai sorrendje irreleváns.

összesen: 6 pont

8. feladat

- a) **D** 2 pont
- b) **F** 2 pont
- c) **B** 2 pont
- d) **C** 2 pont

összesen: 8 pont

9. feladat

- a) **H** 1 pont
- b) **H** 1 pont
- c) **I** 1 pont
- d) **H** 1 pont
- e) **I** 1 pont

összesen: 5 pont

10. feladat

- a) **8** 1 pont
- b) **10** 1 pont
- c) **5** 1 pont
- d) **2** 1 pont
- e) **11** 1 pont
- f) **9** 1 pont
- g) **4** 1 pont
- h) **3** 1 pont

összesen: 8 pont

11. feladat

- a) **Firenze városa** 1 pont
- b) **török kori (eredetű) fürdők** 1 pont
- c) **német- római császári cím** 1 pont
- d) **török kori étkezés** 1 pont
- e) **erdélyi vajdák** 1 pont

összesen: 5 pont

12. feladat

Lehetséges válaszok:

a) **Kőszeg 1532-es ostromakor a török nagyvezírt Ibrahimnak hívták, az ő nevét viseli a kávézó, (és/vagy) hiszen a kávé is a törökök hozták be Magyarországra.** 1 pont

b) **Bécs 1683-as felszabadításakor a katonák Mária Hilf kiáltással indultak csatába. A győzelem napját szept. 12-ét Mária tiszteletére szentelték, ahogy a Bécsben épült fogadalmi templomot is, mely köré aztán egy új városrész épült.** 1 pont

vagy: I. Lipót és/vagy Eszterházi Pál herceg fogadalmi templomot építtetett a török feletti győzelem örömeire, melynek neve Mária Hilf lett, e köré épült aztán egy új városrész.

vagy: I. Lipót Máriához imádkozott a győzelemért Bécs török ostroma idején, majd később templomot emeltetett neki Bécsben Mária Hilf néven, mely köré aztán egy új városrész épült.

c) **Gül babának, egy török dervisnek voltak a budai hegyekben híres rózsakertjei, ide temették, itt áll türbéje, emiatt lett a terület Rózsadombnak elnevezve.** 1 pont

Egy item akkor megoldott, ha a tanuló (legalább egy) logikus összefüggést talál, valamint képes a rendelkezésre álló helyre megfogalmazni érthetően gondolatát. A vonalakon „túlírt” szöveget a javítás során figyelmen kívül kell hagyni!

összesen: 3 pont

13. feladat

<i>leírás</i>	<i>a felsorolt uralkodók közül ennyihez kapcsolódik az állítás</i>	
a) Középkori uralkodó.	4	<i>1 pont</i>
b) Hadvezére Montecuccoli.	1	<i>1 pont</i>
c) Törvényes magyar király, és erdélyi fejedelem is volt.	1	<i>1 pont</i>
d) Apja nem volt uralkodó.	3	<i>1 pont</i>
e) A török vazallusa volt.	3	<i>1 pont</i>
f) Részt vett a 30-éves háborúban.	1	<i>1 pont</i>
g) Személyesen vezetett hadat szultáni sereg ellen.	1	<i>1 pont</i>
h) Személyesen harcolt Nagy Szulejmán ellen.	0	<i>1 pont</i>
i) Habsburg családból származott.	3	<i>1 pont</i>

összesen: 9 pont

14. feladat- esszé

Kötelező elemek (mindegyik item 1 pont):

- a) Térben elhelyezi a versenyző a témát: szerepelteti valamilyen formában a Magyar Királyság, Erdély és a török hódoltság területi megnevezését.
- b) Időben elhelyezi a versenyző a témát: szerepelteti legalább a 16. és a 17. század kifejezést.
- c) Megszerkesztettség (a bekezdések jelöltek).
- d) Helyesírás (nincs durva helyesírási hiba, a hibák száma legfeljebb 4-5).

Forráshasználat, ismeretek, következtetések levonása, tartalmi elemek (mindegyik item 1 pont):

- e) Kitér a reformáció terjedésének okaira: az ország szétszakadása, és/vagy a katolikus egyház meggyengülése és/vagy a helyi hatalmi viszonyok megváltozása.
- f) Vándorprédikátorok szerepe és/vagy a hódoltságban a török nem akadályozta a prédikációkat.
- g) Több főúr is támogatta a reformációt (megnevez legalább egy főúri udvart) pl. Sárovaron a Nádasdyak.
- h) A református vallás főleg a hódoltságban és Erdélyben terjedt.
- i) Az evangélikus vallás főleg a németek lakta területeken (vagy Erdélyben a szászok körében) terjedt.
- j) Erdélyben jelent meg az unitárius vallás.
- k) A Magyar Királyság területén a katolikus vallás maradt többségben, de itt is kialakultak református és evangélikus központok.
- l) A magyarországi reformátusok központja Debrecen lett, és itt tanított Méliusz Juhász Péter is.
- m) A reformációval fejlődött az anyanyelvi kultúra, és magyarra fordították a Bibliát és magyar nyelvű iskolák, vagy könyvtárak alakultak.
- n) Megnevez a térképről legalább 3 protestáns kulturális központot.
- o) Erdélyben vallásbéke alakult ki (vagy ennek megfelelő leírás).
- p) az erdélyi fejedelmek békéikbe a magyarországi protestánsok védelmét is belefoglalták (vagy ennek megfelelő leírás)
- r) A Magyar Királyság területén gyakori volt a protestánsok üldözése (vagy ennek bizonyítása).
- s) A 17. században indult meg az ellenreformáció, és vezéralakja Pázmány Péter esztergomi érsek volt.
- t) Megjelennek hazánkban is a jezsuiták és/vagy a barokk stílus és katolikus egyetemet alapítanak Nagyszombaton.
- u) Az ellenreformáció sikeres volt, vagy sokan térnek vissza a katolikus hitre.

Minden item 1 pontot ér. Minden tartalmilag helyes válasz elfogadható!

összesen: 20 pont

15. feladat – ppt teszt

/1) janicsároknak	1 pont
/2) B	1 pont
/3) A	1 pont
/4) B	1 pont
/5) I. Zsigmond vagy Luxemburgi Zsigmond	1 pont
/6) B	1 pont
/7) C	1 pont
/8) Visegrádon	1 pont
/9) A, D, E- csak mindhárom helyes betűjel leírása esetén megoldott az item	1 pont
/10) Kálvin János	1 pont
/11) Dózsa György	1 pont
/12) C, B, A, D- csak a helyes sorrend esetén megoldott az item	1 pont
/13) C	1 pont
/14) B	1 pont
/15) 3	1 pont

összesen: 15 pont

MINDÖSSZESEN: 125 pont